

Tiivistelmä hankkeesta 230273: Hybridin työn näkyvyydet ja näkymättömyydet: työn tuottavuus (jälki)pandeemisen ajan tietotyön tiloissa

Tiivistelmä käsikirjoituksesta “Tuottavuus hybridissä työssä: Näköalat, energia, keskittyminen”

Käsikirjoituksessa tutkittiin työntekijöiden ja työnantajien käsityksiä työn tuottavuuden merkityksestä ja muutoksista hybridiin työhön siirtymisen jälkeen. Tutkittavien pohdinnat osoittivat, että tuottavuutta on usein paitsi hankalaa mitata niin myös määritellä. Yleisesti tuottavuus voitiin jakaa lyhyen tähtäimen tehokkuuteen sekä laajemmin työn edellytysten ylläpitämiseen. Hybridi työ oli pääsääntöisesti tukenut tuottavuutta kummassakin suhteessa. Työntekijät kokivat olevansa paitsi tehokkaampia, myös pystyvänsä pohtimaan ja kehittämään omia työskentelytapojaan paremmin hybridissä työssä. Etätöissä suorastaan nautiskeltiin keskeytyksettömästä ongelmanratkaisusta. Ehkä vieläkin olennaisempaa tuottavuuden koetussa lisääntymisessä oli työntekijöiden kokemus vapaudesta, luottamuksesta ja arvostuksesta. Hybridi työ antoi uusia mahdollisuuksia, mikä lisäsi työntekijöiden itseluottamusta ja motivaatiota. Työnantajat pääsääntöisesti myötäilivät näitä näkökulmia. Kuitenkin sekä työntekijät että työnantajat tunnistivat, että tuottavuus syntyy myös yhteistyönä ja edellyttää yhteishengen ylläpitämistä. Joillakin työntekijöillä tuottavuus oli saattanut yhteisöllisyyden puutteen vuoksi hieman heikentyäkin. Työpaikoilla oltiin myös huolissaan yhteisöllisyyden rapautumisen vaikutuksista työssä oppimiselle. Uhkia työn tuottavuudelle siis oli näköpiirissä, mutta pikemminkin pidemmällä aikavälillä.

Suomenkielinen tiivistelmä käsikirjoituksesta “Co-presence as a balance of inhabiting physical, virtual and imaginary spaces? Exploring a new practice of hybrid work togetherness”

Tämä käsikirjoitus tarkasteli kokemuksia kommunikaation ja yhteisöllisyyden muutoksista hybridissä työssä tilallisesta ja materiaalisesta näkökulmasta. Pandemian puhjettua työpaikoilla otettiin käyttöön virtuaalisia kommunikaatio- ja projektihallintavälineitä, jotka pystyivät kannattelemaan työyhteisöä ilman fyysistä tukikohtaa. Välineet laajensivat vuorovaikutuksen piiriä, mutta vähensivät sen persoonallisuutta. Hybridi työ kannusti ja osin pakottikin luottamaan toisiin näkemättä heitä ensin. Kommunikaation rationaalistuminen ja funktionaalistuminen verkossa jakoi ihmisten sosiaalista toimintaa myös kasvokkain: yhteisöllisyys oli alkanut irtaantua varsinaisesta työstä, ja sitä oli alettu keskittää erityisiin tapahtumiin. Samalla oli menetetty jotain perinteisestä yhteisöllisyydestä. Vähentynyttä työläheisyyttä kompensoitiin etänä kodin läheisten, lemmikkien, luonnon ja estetiikan avulla.

Lisääntynyttä valinnanvapautta suhteessa työn tilaan hyödynnettiin tunnesäätelyssä sekä ajattelun ja ongelmanratkaisun apuna. On alkanut hahmottua työnteon malli, jossa yhteisöllisyys ja turvallisuuden tunne haetaan osittaisella läsnäololla erilaisissa tiloissa. Vaikka tämä ei kaikille korvannut perinteistä läsnätyöyhteisöä, erilaisten tilojen triangulaatio lisäsi ajattelun notkeutta, huomaavaisuutta ja ymmärrystä kaukana olevien työkaverien mahdollisia tilanteita ja haasteita kohtaan. Yhteisöllisyydestä on siis saatu jotain takaisin, mutta eri muodossa kuin aiemmin.

Hankkeen toteutuneet käsikirjoitukset

1. Vesala, H. Tuottavuus hybridissä työssä: Näköalat, energia, keskittyminen. Julkaisematon käsikirjoitus.
2. Vesala, H. Co-presence as a balance of inhabiting physical, virtual and imaginary spaces? Exploring a new practice of hybrid work togetherness. Julkaisematon käsikirjoitus.